

ภาษีของการลงทุนในตราสารหนี้

โดย สุชาติ ธนฐิติพันธ์

หากพูดถึงการประกอบธุรกิจหรือการลงทุน ไม่ว่าจะประเภทใดก็ตาม ถ้าหากผู้ประกอบการหรือผู้ลงทุน ได้รับรายได้หรือกำไรจากการกระทำดังกล่าวแล้ว ก็ย่อมมีหน้าที่ในการที่จะต้อง “เสียภาษี” ด้วยกันทุกคนครับ ซึ่งก็เช่นเดียวกันกับการลงทุนในตราสารหนี้ครับ ที่ผู้ลงทุนมีหน้าที่ในการที่จะต้องเสียภาษีเช่นเดียวกัน แต่ในปัจจุบันนี้ ผู้เขียนเชื่อว่ายังมีผู้ลงทุนที่อยู่ในฐานะของ “นักลงทุนบุคคลธรรมดา (Individual Investor)” อีกจำนวนมาก ที่ยังไม่ค่อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีของการลงทุนในตราสารหนี้ จึงทำให้ผู้ลงทุนเหล่านี้ ยังไม่ค่อยได้เข้ามาจับตลาดตราสารหนี้ไทยมากเท่าไรนัก ซึ่งปัญหานี้ถือเป็นสิ่งหนึ่งที่เราควรจะริบเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจโดยด่วน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเปิดทางให้กับนักลงทุนเหล่านี้ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการซื้อขาย ในตลาดตราสารหนี้ไทยมากขึ้นในอนาคตนั่นเองครับ

และเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผมต้องขออนุญาตแบ่งกลุ่มของนักลงทุนที่มีอยู่ในตลาดตราสารหนี้ไทยในปัจจุบันนี้ ออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ด้วยกันครับ คือ กลุ่มของ **นักลงทุนบุคคลธรรมดาสัญชาติไทย หรือนักลงทุนรายย่อย** (Individual Investor) กลุ่มของ **นักลงทุนต่างชาติ** (Foreign Investor) และสุดท้ายก็คือ กลุ่มของ **กองทุนรวม** (Mutual Fund) ครับ โดยที่การเสียภาษีของนักลงทุนแต่ละประเภทนี้ ก็จะไม่เหมือนกันครับ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าคุณผู้อ่านเลือกที่จะเข้าไปลงทุนซื้อขายในตลาดตราสารหนี้โดยตรงด้วยตัวเอง ก็มีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีแบบนักลงทุนบุคคลธรรมดา ซึ่งภาษีที่ต้องจ่ายนี้ จะแตกต่างกับภาษีที่คุณผู้อ่านจะต้องจ่ายในกรณีที่คุณเลือกเข้าไปลงทุนด้วยวิธีการลงทุนผ่านกองทุนรวมครับ และเนื้อหาในตอนนี้นี้ ผมจะขอพูดถึงเฉพาะภาษีที่นักลงทุนรายย่อยแบบเราๆท่านๆ จำเป็นต้องจ่ายกันก่อนนะครับ และถ้าหากมีโอกาสในตอนต่อไป ผมก็จะได้พูดถึงภาษีของนักลงทุนที่เหลืออีก 2 ประเภทอีกครั้งหนึ่งครับ

กลับมาที่ลักษณะของตราสารหนี้กันก่อนนะครับ เราสามารถแบ่งรูปแบบของผลตอบแทน หรือรายได้ที่เราจะได้รับจากการลงทุนในตราสารหนี้ออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ รายได้จากดอกเบี้ย (Coupon) รายได้จากส่วนลด (Discount) และรายได้จากกำไรจากการขาย (Capital Gain) ครับ ซึ่งผลตอบแทนหรือรายได้ทั้ง 3 รูปแบบนี้ จะถูกนำมาคิดภาษีในลักษณะที่ค่อนข้างคล้ายคลึงกันครับ โดยที่ผลตอบแทนที่เราได้รับในรูปของดอกเบี้ย จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราลงทุนซื้อตราสารหนี้ไว้ตัวหนึ่ง และตราสารหนี้ตัวนี้จะจ่ายดอกเบี้ย 100 บาททุกๆสิ้นปี จำนวนดอกเบี้ยที่เราจะได้รับจริงๆ จากการถือตราสารตัวนี้ไว้ ก็คือ 85 บาทนั่นเองครับ **(อีก 15 บาทนั้น ถูกคิดเป็นภาษี และถูกหัก ณ ที่จ่ายไปเรียบร้อยแล้วครับ)**

ต่อมาเรามาดูรายได้ที่ได้จากส่วนลด (Discount) กันบ้างครับ คำว่า “ส่วนลด” ในที่นี้ เราจะหมายถึงกรณีของตราสารหนี้บางตัวที่ไม่มีการจ่ายดอกเบี้ย (Zero-Coupon Bond) ดังนั้นในขั้นตอนของการเสนอขายครั้งแรกของตราสารประเภทนี้ ผู้ออกตราสารก็มักจะขายให้กับผู้ซื้อในราคาต่ำกว่ามูลค่าหน้าตั๋ว (Par Value) โดยที่ถ้าหากว่าผู้ซื้อทำการถือตราสารตัวนี้ไว้ และไม่ได้ขายให้ใครคน

อื่นเลย จนครบกำหนดไถ่ถอน ผู้ออกตราสารก็จะคืนเงินให้ เป็นจำนวนที่เท่ากับมูลค่าหน้าตั๋ว นั่นเองครับ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราลงทุนซื้อตราสารประเภทตั๋วเงินคลัง (ซึ่งถือว่าเป็น Zero-Coupon Bond ประเภทหนึ่ง) ที่มีมูลค่าหน้าตั๋วเท่ากับ 1,000 บาท โดยที่เราเป็นผู้ซื้อคนแรกตั้งแต่ออกขาย หรือเป็นการซื้อจากผู้ออกตราสารโดยตรง หรือฝากให้ผู้ค้าตราสารหนี้ที่ติดต่อดำเนินไปซื้อจากผู้ออกตราสารโดยตรง (ซึ่งผู้ออกตราสารในกรณีนี้ ก็คือกระทรวงการคลังนั่นเอง) ในกรณีนี้ เราจะสามารถซื้อตราสารตัวนี้ได้ที่ราคาส่วนลด (Discount) ซึ่งสมมุติให้มีค่าเท่ากับ 940 บาทนะครับ และส่วนลดจำนวน 60 บาท (1,000 – 940) นี้จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% ครับ นั่นก็หมายความว่า จากตัวอย่างที่เราสมมุติขึ้นมา เราจะต้องจ่ายเงินทั้งหมดเท่ากับ 940 + 9 (15% ของ 60 บาท) = 949 บาทนั่นเองครับ **(จากเงินที่ส่วนลดมีค่าเท่ากับ 60 บาท ก็จะเหลือแค่ 51 บาทเท่านั้นครับ เนื่องจากว่าถูกคิดเป็นภาษี 15% และถูกหัก ณ ที่จ่ายไปเรียบร้อยแล้วครับ)** และที่สำคัญภาษีจากส่วนลดนี้จะคิดเพียงแค่ครั้งเดียว และคิดเฉพาะกับผู้ซื้อคนแรกเท่านั้นครับ ถ้าหากว่าผู้ซื้อคนแรกทำการขายตราสารให้กับผู้ซื้อคนต่อไป และไม่ว่าจะเป็นการขายที่ราคาต่ำกว่ามูลค่าหน้าตั๋วหรือไม่ก็ตาม ก็จะไม่มีการเรียกเก็บภาษีส่วนลดอีกแต่อย่างใดครับ (แต่ภาษีจากดอกเบี้ย และภาษีจากกำไรจากการขาย ก็ยังคงต้องถูกนำมาคิดอยู่เหมือนเดิมครับ)

ส่วนภาษีประเภทสุดท้าย หรือภาษีที่คิดจากกำไรจากการขาย (Capital Gain Tax) นั้น ผู้ลงทุนจะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% เช่นเดียวกันกับภาษีจากดอกเบี้ย หรือภาษีจากส่วนลดครับ แต่ถ้าหากว่าการขายนั้นๆ เป็นการขายที่ผู้ขายขาดทุน ก็ไม่ต้องเสียภาษีแต่อย่างใด ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราซื้อตราสารหนี้มาที่ราคา 940 บาท และขายไปที่ราคา 980 บาท กำไรที่ได้จากการขายจำนวน 40 บาทนี้ จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% หรือเท่ากับ 6 บาทนั่นเอง นั่นก็หมายความว่า จากตัวอย่างที่เราสมมุติขึ้นมา เราจะได้รับเงินจากการขายทั้งหมดเท่ากับ 980 – 6 (15% ของ 40 บาท) = 974 บาท แต่ถ้าหากว่า เราซื้อตราสารหนี้มาที่ราคา 940 บาท และขายไปที่ราคา 920 บาท เงินที่ขาดทุนไป 20 บาทนี้ ไม่ต้องถูกนำมาคิดภาษีครับ

ประเภทของผลตอบแทน	ภาษี (ของบุคคลที่ลงทุนโดยตรงในตลาดตราสารหนี้)
ดอกเบี้ย (Coupon)	หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15%
ส่วนลด (Discount)	หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% เฉพาะกับผู้ซื้อคนแรก
กำไรจากการขาย (Capital Gain)	หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 15% เฉพาะกับการขายที่มีกำไร

จะเห็นได้ว่าภาษีของการลงทุนในตราสารหนี้ นั้น ไม่ใช่เรื่องที่ซับซ้อน หรือยากเกินที่จะเข้าใจเลยนะครับ แต่อย่างไรก็ตามแล้ว คุณผู้อ่านหลายๆท่านอาจจะยังมองว่า การเข้ามาลงทุนโดยตรงในตลาดตราสารหนี้ด้วยตัวเองนั้น มีภาระที่จะต้องเสียภาษีมากมายหลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งอาจจะทำให้ผลตอบแทน

ที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งถ้าหากเป็นเช่นนั้นแล้ว ผมต้องขอเรียนให้ทราบเพิ่มเติมว่า ยังมีช่องทางการลงทุนในตลาดตราสารหนี้อีกช่องทางหนึ่ง ที่คุณผู้อ่านที่สนใจมีภาระที่จะต้องเสียภาษีน้อยกว่าการเข้าไปลงทุนโดยตรงด้วยตัวเอง ซึ่งช่องทางที่ว่านี้ ก็คือการลงทุนด้วยการซื้อหน่วยลงทุน หรือการลงทุนผ่านกองทุนรวม (Mutual Fund) นั่นเองครับ

โดยที่ในปัจจุบัน เราจะถือว่าผลประโยชน์ต่างๆที่กองทุนรวมได้รับจากการลงทุนในตราสารหนี้ ไม่ว่าจะเป็นผลตอบแทนจากดอกเบี้ย ส่วนลด หรือกำไรจากการขายก็ตาม กองทุนรวมจะถูกยกเว้นให้ไม่ต้องเสียภาษีแต่อย่างใดครับ ดังนั้นถ้าคุณผู้อ่านไปซื้อหน่วยลงทุนของกองทุนรวมที่ลงทุนในตราสารหนี้แล้ว คุณผู้อ่านก็ไม่จำเป็นต้องเสียภาษีใดๆเลย ยกเว้นแต่ถ้าหากกองทุนรวมนั้นๆมีการจ่ายเงินปันผล เราก็จะถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 10% ของเงินปันผลที่เราจะได้รับ แต่ถ้าหากว่ากองทุนรวมที่เราถือหน่วยลงทุนไว้ ไม่มีนโยบายการจ่ายเงินปันผล เราก็ไม่จำเป็นต้องเสียภาษีอะไรเลยครับ และถึงแม้ว่า ถ้าหากเราทำการขายคืนหน่วยลงทุนแล้วได้รับกำไรจากการขาย (Capital Gain) ก็ตาม ก็ไม่จำเป็นต้องเสียภาษีเช่นเดียวกันครับ

ประเภทของผลตอบแทน	ภาษี (ที่กองทุนรวม ต้องเสียจากการลงทุนในตราสารหนี้)
คอกเบี้ย (Coupon)	ยกเว้น
ส่วนลด (Discount)	ยกเว้น
กำไรจากการขาย (Capital Gain)	ยกเว้น

ประเภทของผลตอบแทน	ภาษี (ของบุคคลที่ลงทุนผ่านกองทุนรวม ตราสารหนี้)
เงินปันผล (Dividend) จากกองทุนรวม	หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตรา 10%
กำไรจากการขาย (Capital Gain)	ยกเว้น
ส่วนลด (Discount)	--

หวังว่า หลังจากที่คุณผู้อ่านที่มีความสนใจจะเข้ามาลงทุนในตลาดตราสารหนี้ก่อนแล้ว ได้ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการะภาษี ที่ต้องเสียจากการลงทุนมากขึ้น น่าจะช่วยทำให้ง่ายขึ้นต่อการตัดสินใจว่าจะเลือกเข้ามาลงทุนในตลาดตราสารหนี้ด้วยวิธีใดในะครับ

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

www.thaibma.or.th

สุชาติ ธนฐิติพันธ์

suchart@thaibma.or.th, 02-252-3336 # 113